

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 7
Scrierile în limba română nu se
primesc.
Mănușile și hârtia se rădimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pub-
licar: mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bant

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

"GAZETA" iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 50, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 94.

Brașov, Miercuri 30 Aprilie (13 Maiu).

1903.

Unde am ajuns?'

III.

In nimic nu se pronunță mai învederat neajunsurile și miseriile interioare, de care suferă partidul nostru național, decât în acele nisuițe și uneltiri de „grup“, ce de un șir lung de ani s'au virit și au ocupat teren cu incetul între noi, și cărora avem să le mulțumim în primul rând acele desastre, ce s'au încheiat și-lele trecute cu incetarea aparițiunii „Tribunei“.

Cei ce cetesc diarul nostru mai de mult, știu cât de tare ni-am împotrivit noi încercărilor îndrăznețe de a introduce în sinul partidului nostru curente de „grup“, direcțiuni politice oculte, ce stau mai mult s'au mai puțin în contradicție cu principiile profesate de partid. Colecțiunea „Gazetei“ este o carte deschisă și ori cine se poate convinge din ea despre părerile, ce le-am avut după vremuri asupra acestei direcțiuni pernicioase, se poate convinge aș, decât acele părerii au fost baste ori nu.

Nu mai trebuie deci, și nici că am pute să recapitulăm aici tot ce am șis și constatat în decurs de mulți ani. Ne vom mărgini a reaminti numai, că atunci, când „Tribuna“ din Sibiu a apărut mai întâiu pe scenă, partidul național român în organizația sa de la 1881 esista deja de trei ani și progresa în mod forte salutar și în cea mai bună înțelegere așa, că'l luaseră la ochii toți adversarii cauzei noastre, ba unii mergeau până a pretinde chiar dela guvernul României să dea mână de ajutor guvernului ungar în a suprima pretinsele agitațiuni, ce le-ar fi urzit acel partid național român. Se pretindea acesta în numele bunelor raporturi ale României cu

*) A se vedea nr. 90 și 91 ai „Gaz. Trans.“ din a. c.

monarchia noastră, în numele triplei alianțe, de care umbla să se apropie regatul român.

Atunci s'a prezentat pe teren „Tribuna“ cu mult vestitul până aș însă nepetrusul program al ei propriu.

„Tribuna“ s'a născut și, cum vedorăm, a și murit cu programul ei. In cei nouă-spre-șapte ani cât a trăit și a luptat ea n'a cunoscut alt program mai presus de programul ei.

Tote pașaniile și tote esperiențele făcute de cei „grupăți“ în jurul acestui diar timp așa de îndelungat, tote fazele, prin cari a trebuit el să trecă, n'au fost în stare să sguide credința lor în puterea miraculoasă a programului „Tribunei“ și nici atunci susțitorii acesteia nu s'au putut decide a-se închina necondiționat stégului partidului, în care au intrat și pe care înainte cu vre-o șapte ani au ajuns chiar al dirigea, când s'au divizat în două și cei-ce au rămas stăpâni pe „Tribuna“ au declarat, că vor să rămână credincioși partidului și să apere interesele și continuitatea lui.

Prea se cocotase „Tribuna“ în fruntea treburilor partidului, prea se identificase cu acesta, prea își da silința a monopolisa totă „cestiunea națională“, decât ca să mai potă reveni și să recunoască, că și în afară de programul „Tribunei“ mai esistă și viază ceva.

„Tribuna“ n'a eșit din matca partidului național și prin urmare, ori câtă silință își vor fi dat unii s'au alții din cei ce au luat mai târziu conducerea ei, ea n'a putut niciodată să fie curata espresiune a sentimentelor și a nisuițelor partidului.

Serviciul activ de doi ani. „Zeit“ din Viena publică o informațiune mai lungă despre pregătirile, ce se fac în ministeriul comun de rășboiu și în cele două ministerii de honveđi în vederea introducerii serviciului de doi ani în armată. După

informațiunile lui „Zeit“, ministrul comun de rășboiu Pittreich ar fi primit de la locurile mai înalte autorisarea să redacteze un proiect de lege. Acest proiect va fi gata în luna viitoare și la toamnă are să fie prezentat parlamentelor din Viena și Budapesta. „Se înșală însă aceia — adauge „Zeit“ — cari cred, că prin introducerea serviciului de doi ani are să scadă contingentul în timp de pace. Cercurile militare consideră ca absolut necesară sporirea acestui contingent“. In ceea-ce privesce cheltuelile, până acum nu sunt date concrete, se vorbesce însă de 200 milioane, ca cheltueli fundamentale, și de 100 milioane, ca cheltueli permanente.

Diarul „M. Szó“ despre partidul liberal. Diarul „M. Szó“ de la 12 Maiu publică un articol, după care deputații din partidul liberal se împart în trei grupuri. Primul grup îl alcătuiesc membrii casinei naționale. Acest grup condamnă pasivitatea de până acuma și cere luptă implacabilă. Al doilea grup este cel al fostului partid național, care militază pentru așteptare, până va obosi opoziția. In grupul al treilea se numără malcontenții, cari cer concesii naționale în armată. Membrii acestui grup se înmulțesc din zi în zi și au de conducător pe baronul Feilitzsch. Un colaborator al lui „M. Szó“ a întrebat pe unii din aceștia și au răspuns, că seirile sunt adevărate și seriose. Decă Szell nu vré să facă odată ordine, va face urmașul lui, ér decă nici noul guvern nu va realiza punctele naționale, atunci vom trage consecințele și vom trece în opoziție. Coróna nu va ceda, noi însă uniți cu opoziția, o vom forța. Se așteptă evenimente surprinzătoare.

Slovacii în viața municipală. Din Turoș-St-Martin se scrie, că câți-va membri slovaci din comisiunea municipală a comitatului Turoș (advocați, preoți etc.) vorbeau numai în limba slovacă în adunările comitatului. Faptul acesta îi supăra stranic pe șovinisti. Pentru a nu mai auđi limba slovacă nici în astfel de adunări, deputatul dietal și membru al congrega-

ției Iosif Angyal a făcut o moțiune, în sensul căreia numai acei membri slovaci au dreptul de a vorbi în limba slovacă, cari nu știu vorbi ungureșca. Acestă moțiune, care în sine este ilegală, a fost primită de majoritate, ér d-l ministru Szell a avut gentileța de a-o aproba. — Éta cum d-l Szell merge mână 'n mână cu șovinisti din comitate, aprobă și întăresce hotăriri, cari nu pot să producă decât legitimă nemulțămire între Slovaci.

Nou partid. In comitatul Sătmăru-lui se plănuesce înființarea unui partid nou, care, lipsit de veleități politice, ar avé scopul să reformeze viața în comitate. Lozinca noului partid este: *administrație curată*. Membrii partidului sunt membrii comitetului municipal. — Așa un partid e o raritate în Ungaria și e ceva nou de tot, mai ales în comitatul, unde au dominat și domineză aprópe exclusiv interesele personale.

Numire de episcopi. Cetim într'un diar maghiar, că Majestatea Sa monarchul a numit pe P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu din Lugos, episcop la Oradea-mare în locul neuitatului Mihail Pavel, mort la 1 Iunie 1902. In locul devenit vacant prin permutarea, respective numirea P. S. Sale Dr. D. Radu, Majestatea Sa a numit pe Ilustr. Sa Dr. Vasilie Hossu, prelat papal și canonic în Blășiu. Tot-odată monarchul a numit în locul fostului episcop rom. cat. Schlauch în Oradea-mare, pe episcopul rom. cat. Paul Szmrecsanyi din Szepes.

Alegere de „birou“ cu morți și raniți.

Chișineu (comitat. Aradului) 10 Maiu n.

Veți fi primit scire despre nenorocirea, ce a dat peste bieții țărani români din comuna noastră vecină Șepreus. Dómnne, ce încercare peste acești săteni, cari n'au altă vină, de cât că sunt pârliți de necasuri și striviți de șărăcie, căci n'au pământ nici al lor propriu, deóre-ce

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mórtea mea.

(4) (Urmare).

După-ce înserase bine și se aprinse lampa, bătú cine-va la ușă.

„Ah, de sigur d-l doctor“, dise d-na Gabin.

In adevăr era doctorul. El se scuză, că vine așa târziu. Negreșit aș a trebuit să urce multe scări și să inspecteze multe cadavre.

Fiind-că lampa nu lumina destul de bine odaia, de sigur nu m'o fi vęđut îndată, căci îl auđii întrebând: „Este mortul aici?“

„Da, d-le doctor“, răspuse Simoneau.

Margareta tresări, d-na Gabin împinse copila afară, căci, șicea ea, „copiul nu trebuie să vadă tote“, apoi conduse pe nevastă-mea la ferăștra, ea să nu fie nici ea martoră la scena penibilă.

Doctorul se apropiă într'aceea cu pași repeđi de patul meu. Găcii, că e obosit și nerăbdător și că are să isprăvescă curénd cu mine. Nu știu, decât mi-a luat mâna și decât mi-a pipăit inima, mi-se pare, că s'a aplecat numai ușor și indiferent asupra mea.

„Să vę țin lumina, d-le doctor?“ îl întrebă Simoneau.

„E de prisos“, răspuse doctorul indiferent.

Cum se pôte? „E de prisos?“ a șis el! Omul acesta avea viața mea în mâinile sale și șicea, că e de prisos să facă o cercetare mai amănunțită! „Dér pentru numele lui Dumneșeu, eu nu sunt mort!“ Voiam să strig, să sbier, că nu sunt mort!

Intr'aceea doctorul întrebă: „La ce óră a murit?“

„Aș pe la órele 6 diminęta!“ răspuse Simoneau.

Mă cuprinse o revoltă sęlbatică, pe când membrele mele erau prinse în nisea cătuși de ghięță. Ah! că nu puteam să-mi mișc o mână, un picior! Că nu puteam să vorbesc!

Doctorul mai șise: „Ce vreme pęcătósă. Nimic nu e mai obositor, decât primele zile de primăvară!“

Și plecă, ducénd cu sine și viața mea!

Ah, miserabilul! Lacręmi, durere, bles-teme mă nădușiau și amenințau a-mi șfășia gâtul, fără să pot scóte un singur glas.

O, miserabilul! miserabilul, din care obiceiunța făcuse o mașină, și care se apropia de patul morții numai să îndeplinescă o formalitate! Ori era un ignorant, ori știința lui amăgitóre, căci nu putú să deosebescă la prima privire viața de mórte!

Și se duse, se duse!..

„Nópte bună, d-le doctor“, șise d-l Simoneau. Apoi se făcú tăcere în odaie. Doctorul a făcut fără îndoélă o reverență înaintea Margaretei, care venise mai aprópe, bętrâna închise ferăștra, apoi eși di odaie, îi auđii pașii, cari se perdeau încetul în coridor.

Va să șică s'a șfęrsit totul, eram osândit! Cu acest om își dispărú ultima spe-

ranță! Decă nu mă trezesc până mâne la 11, o să mă îngrópe de viu! Și gândul acesta mă înșpăimântă atât de mult, încât îmi perđui consciința de ceea ce se petrecea în jurul meu: Un leșin după mórte! Ultimul sunet, ce l'am auđit, fu șgomotul produs de fórfeci, cu cari bętrâna tăia hârtia.

Se începú priveghiul! Nimeni nu mai rostia un singur cuvént. Margareta a refusat de a se culca în odaia de alături. Ea rămase în jilț, cu fața ei palidă și cu ochii închiși. Pe genele ei mătăsóse erau încă lacręmi. Simoneau ședea față în față și tăcea. Tăcea și se uita necontentit la nevasta mea.

3.

Nu știu, cât timp a durat starea mea de inconșiență diminęta urmátóre. Imi aduc aminte numai, că aveam par'că un vis greu și înfricoșat, în care totul este încurcat, așa că nimic nu se pôte distinge lămurit; un singur lucru știu — și acesta îmi făcea tortura insuportabilă — că necontentit îmi așteptam redășeptarea.

apropie tot pământul hotarului comunei a ajuns în mâna proprietarilor străini, a „domnilor“, și țeranii gata să muncescă, ca să-și câștige cel puțin hrana de toate zilele, ași cu greu mai capătă pământ să-l lucre și numai pentru „domni“, pe când mai de demult din ceea-ce lucrau, numai două din trei părți erau ale domnului, și o parte a țeranului.

Șepreușul are vre-o 4000 de locuitori, dintre cari abia vre-o două sute numai sunt străini, ceilalți toți Români. Țeranii din această comună nu posedă laolaltă decât câte 20 așa numite sesii (o sesie = 16 lanțuri ungurești; un lanț — două jughere). Proprietarii, sunt în cea mai mare parte de origine Armeni veniți de prin Transilvania și de prin Moldova, ceea-ce se vede și din numele lor ca: Czaran ș. a. Intre proprietarii mai de seamă sunt și vre-o doi Români, dintre cari însă numai unul ține cu poporul, și celălalt a devenit un maghiaron periculos, scriindu-se Rozvány în loc de Részvan.

Acesta s'a dat pe partea celor mai tari, punându-se rău cu poporul. Și la alegerea de birou (primar) despre care voiți să vorbesc, acest Rozvány a luat în apărare pe candidatul partidei proprietarilor străini Pêrv Florea Lica, care a fost până acuma jude suplent, și cum a-și mai dăce locuitor de birou (primar).

Acest Pêrv Florea Lica de mult tot umblă să ajungă birou. În mai multe rânduri și-a încercat norocul, dăr n'a putut o duce decât până la jude (birou) suplent, fiindcă țărănimea n'a simpatizat nici odată cu el.

De astă-dată Pêrv Florea Lica a făcut toate opintirile posibile, iertate și neiertate, ca să ajungă la ținta sa dorită. Nici acuma n'a putut însă isbuti, decât numai prin abuzuri săvârșite la alegeri, abuzuri în contra legii și acte fățișe de violență, de falsificare a voturilor, după cum am aflat.

Acastă campanie nedreptă și abuzivă electorală în favoarea candidatului neîubit de popor, a condus-o acel Rozvány. Dăr cu toate uneltirile și călcările de lege, cu toate că unii alegători din partida contrară n'au fost admiși la vot prin volnicie, pe când alții de partida lui Pêrv au votat și mai de multe ori, acesta numai cu majoritate de 3 voturi a putut fi „declarat ales.“

Contra-candidatul lui Pêrv a fost Matia Iosif, om iubit de popor, dintr'o familie văduț și cu bun nume la țeran. Deja moșul său Matia Iosif și tatăl lui tot birou au fost, și omenii de trebă și cu frica lui Dumneșu. Pe moșul lui Matia și ași îl pomenește poporul ca om cinstit. Matia Petru frate cu Iosif, a fost înainte cu vre-o cinci ani în luptă cu Pêrv Fl. Lica la alegerea pentru postul de birou. Atunci a învins Matia.

Vedeți de aici, că este vechiă luptă între aceste două familii a Matiescilor și

Pêrvescilor. Matia Iosif tinerul, care a candidat de rândul acesta la postul de birou, e om cu stare. Toți Matiescii sunt oameni cu dare de mână, pe când Pêrv Florea Lica cel ales prin vârsare de sânge, n'are decât datorii. Mulți s'au mirat, că Matia aspiră la postul de birou, care e împreunat c'un salariu numai de 100 fl. anual, de altă parte însă face pe om a-și neglija economia și, cum ise dăce, a se da cu domni. De aici vine și dicala pe la noi: „Dacă vrei să te bată Dumneșu, fă-te birou.“

Se vede dăr că Matia mai mult îndemnat de țeran, cari au încredere în el, a candidat la postul de birou. Despre Pêrv Florea Lica se vorbește, că față cu cei mai tari, cu proprietarii, este servil și lingușitor, pe când față cu țeranii e un mare despot și nu scie decât să le bage frică în oșe. Țeranii din Șepreuș sunt cunoscuți ca oameni buni, blânzi și mâncați de toate necazurile.

M'am mirat dăr când am cetit prin foile străine și chiar și prin cele române, că poporul din Șepreuș s'ar fi răsculat cu ocaziunea alegerii și ar fi fost atârțat la acesta de *socialiști* și de Dumneșu mai scie cine. Nu-i adevărat! Poporul n'a săvârșit nici o nelegiuire, ci și-a arătat numai nemulțumirea sa față cu nedreptățile și călcările de lege săvârșite la alegere. Că poporul a stărunit mult pentru că se învingă candidatul său, era lucru firesc, dăr acesta n'a putut îndreptăți nici pe fisolgăbirul Csukay, cu atât mai puțin pe protegeatul său Pêrv și pe alții de a pricinui măcelul sângeros, cerând ca gendarmii să se folosească de baionetă și să puse cu cartușe umplute cu glonțe în popor. Cea mai mare vină o poartă Csukay, căci în loc să ia în apărare poporul, el vădând nemulțumirea lui s'a îndepărțat și l'a lăsat cu gendarmii.

E lucru îngrozitor și numai a te gândi, că nisce țeranii nevinovați să fie împușcați și ciocârțiți în mod atât de barbar, fără ca să se fi provocat pe nimeni. Totuși s'a întâmplat fapta crudă. Au rămas morți pe loc țeranii Petru Suci, Ioan Turcuș, Todor Tonca și Vasile Suciul. Er vre-o 10 țeran și țerance au fost foarte greu și alți mulți mai ușor răniți.

S'a început cercetarea. Nu scie ce va mai aduce la lumină.

Dăr dacă este dreptate în ceri, trebuie să se dovedească, că țeranii din Șepreuș n'au avut altă vină, decât că s'au plâns de fărădelegile săvârșite la alegerea de birou. N'au fost ei atârțati nici de socialiști, nici de alții, nici indignarea, ce i-a cuprins, vădând nedreptățile, nu i-au împins la nici o nelegiuire. Cei vinovați, cari au cauzat această vârsare de sânge, nefericind atâtea familii țărănești și aducând teroare și doliu în întreaga comună, trebuie trași la răspundere și pedepsiți.

când se deschidea ușa, pătrundea riset vesel de copil în casă. Simoneau nu mai era aci, căci nimica nu trada prezența lui. Era o liniște desăvârșită, numai pantofii d-nei Gabin gîrșăiau frecându-se de podele. În sfârșit încep să vorbească.

„Draga mea, rău faci că nu o beai până ce e încă caldă. Asta ț-ar da puteri nouă, nu vești că ești istovită?“

Bătrâna vorbea către Margareta și înțelegeam că încăldia cafea la sobă.

„Nu că ași vră să vorbesc despre asta“, continuă ea, „dăr imi era ore-cum la stomac și trebuia să beu o ciască. La vrăsta mea nu mai face priveghiul. Noptea este atât de tristă și îți vin gânduri macabre. Uite, numai o înghițitură!“

Și forță pe Margareta să bea o ciască.

„Aud? E fierbinte? Așa trebuie să fie, dacă vrei să te restaureze. Ai nevoie de forțe, ziua asta îți va fi grea. Așa, copila mea, până în fund, asta imi place, ai fost cuminte. Acum ascultă-mă, să trecem în odaia mea.“

(Va urma)

Chestiuni agrare.

II. Remedii.

(Urmarea a 5-a.)

Prof. Sering de la Berlin dăce într'un referat al său către colegiul regnicolar economic prusian din Febr. 1897 pag. 220: Incurajate prin ajutoare din partea statului și mai cu seamă din partea Reuniunilor centrale, însoțirile acestea au realizat o operă măreț de educațiune morală și de afaceri. Ele au format o pleiadă însemnată de oameni de afaceri, și mii de persoane fără de nici o pregătire comercială: preoți, învățători, forestieri, ba chiar și pe țeranii simpli i-au introdus în afacerile unei administrațiuni economice, și au scit să desvôle un adevărat spirit de cooperațiune și să-l cultive, care este îndreptat tot-deuna către promovarea binelui obștesc și întru ajutorul celor nevoiași, și o rezolută ajutorare proprie.

„Pretutindenea pe unde s'au introdus ele, a dat înapoi usura de bani și de credit, și sătenii au învățat a se folosi într'un mod util de economie modernă a creditului și de a se feri de pericolul ei. Mii și mii de oameni, cari până la 3/4 erau căduți în ghiarele cămătarilor, au fost salvați, la alte mii de inși prin acordarea ușoară de împrumuturi li-s'a făcut posibilă introducerea de mașini și unelte perfecționate și cu ajutorul lor adoptarea unei sisteme economice mai avantajoasă, și sute de mii au fost educați și pregătiți pentru cugetarea modernă în spirit științific, numai după adesiunea lor la societățile cooperative.“

Un alt raport oficial dăce: Buchenberger Agrarpolitik II 507—8. „Este lucru pe deplin stabilit, că în mii de comune rurale, unde până atunci întrebuintarea de îngrășăminte chimice și nutrețuri întăritore (concentrate) nu era încă cunoscută, s'a introdus și propagat de-odată cu înființarea societăților de consum și de atunci încôce întrebuintarea lor a luat nișee dimensiuni ce nu se puteau prevedea, prin care producțiunea agricolă a câștigat enorm prin ameliorarea calității și uniformizarea recoltelor. Mai departe aceste societăți au procurat proprietății mici și mijlocii o mulțime de mașini și unelte perfecționate, cari economisesc din timp și spese de reparațiune: pluguri, grăpi, tăvăluguri, morișci de măcinat și de uruit, de o construcție perfecționată; [grăpi de muschi (de liveți)], mașini de împărățiat îngrășămintele], apoi au introdus usul comun între membrii societății a venturătorilor și trierelor [], separatorilor și centrifugei pentru smântănit laptele etc. prin care exploatațiunea agricolă particulară a fost influințată foarte favorabil în privința tehnică și economică.“

Tot așa și în privința achizițiunii și introducerii de reproducători buni de rasă de o valoare mai mare — prin tovărășie — în locul vitelor de țără.

Pe calea acesta cultivatorii au ajuns un factor social și politic în stat și pot să concureze în cele economice cu proprietatea mare cantitativ și calitativ, și să găsească prețuri bune și desfacere pentru o mulțime de produse, cari înainte nu aveau căutare. Culturile și produsele lor se deosebesc ași de cele ale marilor proprietari numai prin aceea, că ei le posed individual în cantitate mai mică, dăr adunate la un punct le pot vinde și desface cu egale beneficii ca și proprietatea mare.

Cu deosebire s'au dovedit utile tovrășiile aceste țărănești pe terenul lăptăriilor, podgoriilor și cultivatorilor de pomi, unde materia primă culasă se cedază și trimite de producător la depositul central al societății și se tratăză acolo în comun și mai bine de către un om de specialitate, și în conformitate cu cerințele științei și a pieței, ori consumatorului. Dintre lăptăriile Germaniei erau lăptării cooperative în 1891 731, în 1896 deja 1400 și în 1900 1917. Dăr și pentru producțiunea de cereale s'a obținut folose mari, prin procurarea în comun de semințe bune, și curățirea mai îngrijită a

productelor și sortarea lor pe categorii și vândarea în mare, cu înlăturarea a o mulțime de spese și intermediatori. De multe ori societățile au intrat în tratări directe cu consumatorul, prin luarea de furnituri mari la stat, fabricii ori consumatorii mai mari de la orașe și țerguri, cari une-ori le dau și instrucțiunile necesare despre condiționarea mărfii așa cum le convine și vor să o aibă ei.

(Va urma).

C. A. Rosetti.

(Din memoriile regelui Carol).

I.

În 23 Mai st. n. (10 Mai st. v.) a. c. se vor împlini 37 ani, de când actualul rege al României, atunci Carol principe de Hohenzollern și-a constituit cel dintâi cabinet, sub președința lui Lascar Catargiu.

În acel cabinet erau reprezentate toate partidele din țără, după-cum se va vedea din următoarea listă:

Lascar Catargiu (conservator) președintele și interne; Ioan Brătianu (liberal) finanțe; Petre Mavrogheni (conservator) externe; C. A. Rosetti (stânga extremă) culte; Ioan Cantacuzino (centru), justiție; generalul, principe Ioan Ghica (dreapta moderată) război; Dimitrie Sturdza (centru), lucrările publice.

Nu numai toate nuanțele politice erau reprezentate în acel ministeriu, dăr s'a ținut cont până și de împrejurarea, ca să fie păstrată proporția între numărul miniștrilor originari din Moldova și cei din Muntenia. Ast-fel vedem Moldova reprezentată în primul cabinet prin Catargiu, Mavrogheni, Ghica și Dimitrie Sturdza. Cei-alți sunt din Muntenia.

Din lista de mai sus vedem așa-dăr, că marele țiarist C. A. Rosetti; căruia dălele acestea i-s'a ridicat un monument în București, făcea parte din primul cabinet al lui Carol și încă având portofoliul atât de important al cultelor și instrucțiunei publice.

În des citatele memorii ale regelui Carol*) și anume în t. I la pag. 56 se schițează caracterul și calitățile fie-cărui ministru. Catargiu și Ioan Brătianu amândoi sunt zugrăviți într'o paralelă de 12 rânduri. Petre Mavrogheni are 2 1/2 rânduri, Cantacuzino 4, Ghica 2, Dimitrie Sturdza 3, — lui C. A. Rosetti singur regele îi dedică 13 rânduri, pe cari le lasă urmeze aici în traducere:

„Ministrul de culte C. A. Rosetti este elementul de inițiativă în partidul liberal, el este șeful radicalilor extremi; după-ce la 1848 își puse în patrie viața în cumpănă pentru realizarea idealurilor sale politice și numai prin curajul și jertfa soției sale a scăpat de executare, nu a pregetat mai târziu a se arunca în Paris în pericol analoge. Om talentat, plin de în-suflețirea cea mai infocată pentru ideile sale, din păcate însă se lasă prea ușor răpit de temperamentul său inflamabil; idealul său teoretic a fost și a rămas în tot-deuna republica; cu toate acestea s'a biruit pe sine însuși, oferindu-și serviciile monarhiei constituționale, singurul sistem de guvernare, posibil și salutar actualmente pentru poporul său. Ca jurnalist a făcut ceva deosebit prin țiarul său „Romanul“.

Resfoind mai departe numitele memorii, găsim în diferite locuri amintindu-se numele lui Rosetti. Nu va fi deci lucru de prisos a reproduce aici în traducere unele pasaje referitoare la marele bărbat.

„21 Mai (2 Iunie) 1866: „În consiliul de ministri izbucnește un conflict asupra constituțiunei, care se află tocmai în desbaterea camerei. Cele două curente din guvern, compus precum se scie din membrii drepte și ai stângei, se ciocnesc unul cu altul. C. A. Rosetti cere în loc de sistemul de două camere din proiect — o singură cameră, pe când principele și ministrii mai moderați susțin senatul.“

În ziua de 22 Iunie (4 Iulie) 1866 principele primesce o scrisore de la tatăl său din Düsseldorf în care între altele îi

*) „Aus dem Leben König Karls von Rumänien“ Aufzeichnungen eines Augenzeugen, Stuttgart Cotta 1894—1900, 4 tomuri.

Dimineta în sfârșit mă trezi din starea mea somnolentă scârțâitul unei ferestri, pe care o fi deschis'o dōmna Gabin, și începui să văd și observ totul, ce se petrecea în jurul meu. Din stradă se aușiau strigările vândătorilor: o voce limpede de copil, care oferea de vândare hrană de pasere, alta răgușită, care își lauda zarzavaturile. Deșteptarea acesta a orașului mă liniști încât-va, căci mi-se părea imposibil, ca în mijlocul unei vieți atât de pulsante să mă potă băga în pământ. Și imi veni în minte ceva, care mă liniști cu desăvârșire. Când eram funcționar la spitalul din Guerande, avuserăm într'un rând un pacient, care a durmit două-zeci și patru de ore într'una și somnul lui era atât de greu, încât medicii esitau a-se pronunța asupra lui. Însă de-odată se ridică omul, catalepsia fu deslegată și părăsi imediat patul. Dăr eu durmiam acum de două-zeci și cinci de ore, totuși dacă mă voi trezi la orele de cece, mai este încă timp.

Cercam a-mi da socotela despre persoanele de față și a ghici ce făceau. Mica Dede trebuie să se juca în coridor, căci

scrie despre visita principelui Dimitrie Ghica și părerea acestuia despre C. A. Rosetti:

„Principele Dimitrie Ghica a fost pe pe aici în ziua de 13 Iunie. Ni-a făcut o escelentă impresie, atât ca *Grand-Seigneur*, cât și pentru amabilitatea lui personală. Un lucru însă: Pare a fi un conservator intransigent. Pe Brătianu și Rosetti nu-i poate mistui (sind ihm ein Dorn im Fleische); cu toate acestea el însuși admite, că pentru stadiile primitive este necesar un ministeriu eclectic. (Kompromissministerium“).

La ziua de 7/19 Iulie 1866 găsim notată în memorii o întâmplare remarcabilă a cunoscutului general *Türr* cu principele Carol, întâmplare pregătită de C. A. Rosetti:

„La preumblarea de sera a principelui, C. A. Rosetti potrivește lucrurile astfel, ca acesta să aibă o întâmplare într-o grădina privată de generalul ungar *Türr*, recomandat lui de marchisul *Pepoli* și de principele *Bismarck*.

„Generalul *Türr*, cunoscutul patriot ungar, care altădată a luptat în Italia contra Austriei, are de gând să prepare o revoluție în Ungaria și vră se sondeze terenul în Bucuresci, spre a stabili o înțelegere cu poporul român vecin. Principele n'a putut refusa ministrului său întâmplarea, care era să rămână secretă, observă însă față cu generalul o atitudine cu atât mai rezervată. Principele declară, că nu poate să-i primescă propunerile, de orice problema lui unică este, de a reorganiza prin bună administrație o țară moralicesc și financiarmente cu desăvârșire decădută. Afară de acesta caracterului său îi repugnă o asemenea atitudine echivocă. Tatal sau i-a recomandat de repetite ori următoarea supremă regulă pentru un domnitor: „Un regent înțelept și credincios nu e permis să facă nici odată politică *personală*, ci numai politică *națională*“.

La 1869 partidul liberal fiind în opoziție făcea dila amare ministeriului D. Ghica. Rosetti era unul din cei mai înverșunați opoziționali. Așa găsim în memoriile la data 8/20 Ianuarie următoarele:

„La inițiativa lui C. A. Rosetti, cetățenii capitalei dau un mare banchet în onoarea lui I. Brătianu, la care acesta prin toasturi este sărbătorit în mod demonstrativ drept salvator al României. O parte a presei caută a da acestei atitudini un colorit *antidindastic*“.

20 Martie, 1 Aprilie 1869. „Orașul Bucuresci trimite la principe o deputațiune pusă la cale de opoziție (C. A. Rosetti) spre a protesta în privita abuzurilor electorale făcute de guvern. Deputațiunea prezintă o petițiune monștră, în care se plânge că libertățile sunt suprimate și legile călcați în picioare. Primirea, ce a făcut-o principelui aceste deputațiuni, va servi de învățătură pe viitor. „*Românul*“ face prin articole perfide o teribilă propagandă și atacă ministeriul în mod nedemn“.

27 Ianuarie, 8 Februarie 1870. „C. A. Rosetti nu mai vine la principe, ci urmărește a ataca violent și fără cruțarea persoanei Domnitorului toate actele guvernului. El și întreg partidul său, cer dizolvarea camerelor și alegeri libere, în speranța, că în camera viitoare liberalii vor intra în majoritate, de orice acest partid este singurul bine organizat și care se pricepe la lășuirea patimilor mulțimei“.

A. P.

SCIRILE DILEI.

— 29 Aprilie v.

Tumulturi la politehnicul din Viena.

Dilele acestea la politehnicul din Viena a fost mare gălăgie. Studenții germani, naționaliști croați, naționaliști italieni și iudovi în număr de vr'o mii, s'au năpustit cu băte asupra studenților de la societățile studențesci catolice, cari erau în număr de vr'o sută. A fost o bătaie în totă forma, căci acești din urmă, deși în minoritate, se apărau cu multă energie contra mulțimei de de-ce-ori mai mare. Vădându-se incunjuțați din toate părțile și oprți a intra în politehnic la

*) Marchisul *Pepoli*, unchiul principelui Carol era pe atunci ambasadorul Italiei la Viena.

— Tr.

**) Cu asemenea ispite au mai umblat și alții prin Bucuresci. Așa la 21 Iulie v. 1869 principele Carol a primit pe generalul ungar *Eber*, care avea de asemenea recomandațiune foarte călduroasă. E de prisos să mai spunem, că nici *Eber* n'a fost mai norocos, decât *Türr*. — Trad.

locul obicnuit unde își aveau așa numitul „*Bummel*“, studenții catolici au întonat imnul împărătesc „*Gott erhalte*“. Adversarii au început atunci să-i huiduiescă și să-i scuie și la rândul lor au intonat „*Wacht am Rhein*“. Poliția privia cu indiferentism cum se batjocoresce imnul împărătesc, pe care de-almintrea Austriacii credincioși dinastiei sunt deprinși a-l asculta în picioare și cu capetele descoperite... „D. Z.“ își exprimă cea mai adăncă îngrijire asupra acestor simptome de disoluție...

Un nou fond. Din incidentul ținerii conferenței învățătorilor gr. or. din cercul X Abrud, apoi a jubileului episcopului N. Baltă și acela al învățătorului S. Coroiu, s'a pus basă la înființarea unui fond cu meniune culturală. Prin contribuiri benevole din partea credincioșilor fondul, — care va purta numele I. P. S. Sale metropolitului Ioan Mețianu — s'a ridicat la suma de peste 1200 cor. Inițiativa a luat-o parochul din Abrud-sat, d-l Iosif Gomboș.

Dar pentru biserică. Dmna Reveca Pop n. Ciuta din Bistrița, a făcut în scopul clădirii bisericii nouă din Rebrisoara un ofert de 50 cor. pentru care i-se aduce căldurosă mulțumită și recunoștință. *Rebrisoara*, 6 Maiu 1903. Dumitru *Acul*, curat. prim. Anton *Precup*, preot.

„Cumintenie circumspectă săsescă“. Sub titlul acesta „*Telegraful Român*“ de la 11 Maiu n. scrie: „Până bine de curând proverbial erau numai Turdenii și Făgărășenii pentru conclusele ce le aduceau în reprezentanța orășenescă-sătescă. Se vede că i-au invidiat domnii de la Sibiu. Altcum nu ne putem explica concludul reprezentanței de Sâmbătă referitor la mutarea dealului din parcul „*Soldișiu*“. Anume casa de păstrare săsescă, Asociațiunea pentru cultura poporului român și comitatul cer să zidescă edificii monumentale către parc și, ca să pôtă zidi, per ca să li se dea voe să mute delul pe spesele lor, ca edificiile proiectate să abă un front și spre parc. Dér cumintenia circumspectă se trezește și vră să facă profit. — Din „*Zunfturi*“ nu mai pot face „*Geschäft*“, nici din privilegiu prăvuite, decî se dă învoirea să ducă delul pe spesele lor acele corporațiuni morale. — *dér se mai dea și 20.000 corone*. Pe „*Asociațiune*“ se vine cam *peste jumătate*. Să plătescă Valachii, decât le trebuie *musee* și edificii monumentale în mijlocul orașului. În reprezentanța sunt și câți-va Români și ridică cuvânt de protest și de indignare, intrăbă pentru ce anume ar fi taxa acea, căci orașul nu dă nici nu pierde din loc, delul îl duc corporațiunile, aceste refac parcul, trotuarul, calea și pentru linia de aer încă nime n'a îndrăsnit să cêră bani. „*Die glücklichen Besitzer*“ *sollen zahlen*, era refrenul plin de invidie, că au pus Români mâna pe 2 locuri foarte frumoșe și de mare preț. Cu atari argumentări din vécul XV propunerea comitetului permanent a întrunit 32 voturi și contrapropunerea membrului Nicolae Ivan, sprijinită cu argumente puternice de Dr. Oct. Russu și I. A. de Preda, abia a întrunit 9 voturi. Onóre celor 3 sași, cari au votat cu propunerea Românilor, unica rațională și posibilă“.

Justiție promptă. La tribunalul din Cracovia se judeca săptămâna trecută un proces monștru contra unei bande de cămătari evrei. În cursul procesului unul dintre martori, jupânul Rosenbaum, s'a încurcat în contradicții, așa că procurorul a ridicat imediat acusare în privita lui. Tribunalul a pronunțat numai decât sentința condamnând pe Rosenbaum pentru mărturie falsă la trei luni temniță grea. Condamnatul fu luat din ședință și dus la arest.

Balonul dirigiabil. Se scrie din Paris: Lebaudy a făcut cu balonul dirigiabil inventat de el o ascensiune, care a reușit foarte bine. În plôie și vînt balonul a parcurs în 1½ ore 37 kilometri și a debarcat esact la locul de unde se făcuse ascensiunea. Resultatul acesta a întrecut toate încercările de până acuma.

Duel între un fișpan și un țiarist. „*Függ. M-g.*“ în numărul său de la 5 Maiu vorbind despre „*ex-lex*“ scria, că actualul fișpan al comitatului Solnoc-Dobica, d-l Zoltan *Desy* a fost cel dintâiu, care a felicitat pe Szell pentru *ex-lex*. În legătură cu acesta țiarul koșutist face câte-va observațiuni insultătoare pentru *Desy*, care pe vremea lui Banffy în calitate de vice-șpan în Mureș-Turda s'ar fi împotrivit „*ex-lex*“-ului, refuzând a achita salarului funcționarilor din dotația de stat. Numit pe urmă fișpan de către Szell totmai în comitatul lui Banffy, acuma face stăpânului său serviciu de lacheu. — *Desy* simțindu-se ofensat a cerut redactorului Loránt satisfacție. Duelul cu pistole a avut loc alaltă-eri fără rănire. Lorant după duel i-a cerut scuse lui *Desy*.

Un leu scăpat dintr'o menagerie. În Pojun a scăpat dila aceste un leu dintr'o menagerie. Păzitorul observând acesta, s'a luat după el și cu o împușcătură bine nimerită l'a culcat la pământ.

Concert în Sibiu. În sala palatului administrativ din Sibiu s'a dat Duminecă un concert de către societatea catolică a altarului, la care și-au dat concursul și două puteri artistice române. „*S. D. T.*“ relevază în mod elogios pe escelenta artistă d-sora *Delia Olariu*. („*Der Tod und das Mädchen*“, Arie din Paulus și „*Aufenthalt*“) și pe talentata pianistă *Olivia Bardossy*, care a interpretat foarte bine *Rapsodia 5 de Liszt*.

S'a pierdut eri, cu ocazia maiialului în Stejeriș, o jachetă, de colóre cafenie-deschisă. cătușală rosa. Cel ce o va fi găsit, este rugat să o aducă la redacția fôiei noastre.

In Stejeriș.

A fost o di de Lună binecuvântată de ceri. Români s'au adunat cu mic cu mare în cuibul de frunză verde dintre dealurile Stejerișului. Studenții mai cu seamă se simțeau la largul lor și n'aveau ce le umplea sufletele, își uitau pentru un moment plicticoșă sintaxă.

Totă societatea românească din Brașov s'a adunat aici să se înfrățescă cu frunza de stejar. Tinerii au venit fiind-că era petrecerea lor, după ei au venit fetișcanele sglobii ca nisce șoptirle, după ele au trebuit să vie mamele lor, de dragul mamelor au venit bărbații, și-apoi de dragul tuturor a venit poporul din toate colțurile Brașovului.

Era un tablou dintre cele mai variate. Ochii îți alergau în toate părțile, lacomî să cuprindă totul. Contrastau costumele, figurile, mișcările, jocurile, în sfârșit nimic, nimic nu se asemăna aicea pe dinafară. Trăia însă același suflet în toți, același dor de voie bună și toți erau veseli sub frunzișul înverdit, care devenise par-că și mai verde.

Se joca „*Călușerul*“. Lumea dă năvală. E punctul cel mai frumos, cel mai atrăgător al dila. Tinerii scâlțați în privirile tuturor își fac apariția în rondoul din mijloc. Costumul național e sărbătoresc, sufletele se înalță la vederea lui și frunzele se clatină de bucurie.

Domnișorele, sentimentalele copile, îi sorb cu ochii și fie-care își vede în câte unul din ei un razim al visurilor nevinovate. Câtă dragoste nu trăește în sufletele lor tinere, seu mai bine dis cât dor de dragoste.

Am vădut o păreche drăguță; ea de vre-o patru-spre-dece ani, și el mai mărișor ceva. Mereu imi eșia în cale, par-c'ar fi știut ce dragi mi sunt. Nu le păsa de nimeni, nu vedeau pe nimeni. Treceau prin mulțime cu sufletele pierdute unul într'altul. O, Dmne ce frumoși mi-se păreau acești copii!

În mijlocul veseliei generale nu mai ei erau duși pe gânduri. Pe aiurea colindau sufletele lor, într'o lume de sigur mai frumoșă, decât a noastră...

În cort. Printre tineri erau aședate sburdalnicile fetițe cu fețele vesele ca

răsăritul zorilor dintr'o dimineță senină de vară. Le-au invitat studenții, și ele au primit, de ce să nu primescă? Le sta așa de bine lângă ei! Câte nu și-au șoptit icoa, câte inimii nu s'au deschis, câtă simțire nu s'au topit în vorbe. Dec'ăși fi fost un flutur, m'ăși fi furișat printre ei și ași fi ascultat, și de singur a-și fi cules mărgăritare.

Am vădut o scenă interesantă. În fața unei domnișore se opri un tiner, care nu numai că învățase din carte că pământul se învertesce, dér îl simția chiar în momentul de față. O tot înbia să bea dintr'o sticlă cu vin.

— Mulțumesc, dér nu beau!

— Să-mi mulțumesci pe urmă, d-șoră.

— Nu pot, nu, nu beau.

„Ah, dec'ăi soii ce nefericit mă faci!

— De ce? Din contră îți las vinul

d-tale. Nefericire e asta?

— O, dér nu țiu la el, d-șoră, nu, ia-l tot, decă vrăi, ia și sticla, ia-mi și... tot, tot ia-mi decă vrăi.

— Dér nu vrău să-ți iau nimic, d-le, mă înțelegi, nu vreau — și plăcă.

Neconsolatul tiner s'a uitat după ea lung, a dat din umeri și s'a consolât singur, golind sticla pe jumătate. S'a pierdut apoi prin mulțime.

Nu vrău să judec cazul acesta. La maial nu se mai judecă. nu mai e timp să se judece. Dér de sigur tinerul nostru nu putea să prieapă, cum pôte cine-va refusa bunătate de vin.

Și-o mulțime de scene de acestea singuraticie s'au petrecut în mijlocul tumultului ce se ridica în slavă.

Mă simțiam în mijlocul veseliei, mă simțiam așa de departe. Ce mult a-și fi dat să am și eu o sticlă cu vin și să pot oferi cuiva nu pătărel cu totă sinceritatea. M'ăși fi turnat în el întréga mea vieță! Dér ce ar puté să facă cine-va cu biata mea vieță?!..

Am vădut apoi doi ochi frumoși, doi ochi neastimpărați, cari ori cât de grăbit ai fi, te-ar puté opri din drum. Când îi pierdeam, îi căutam, și când îi întâlneam, n'aveam curagiul să privesc într'ênșii. Am vădut-o când a plecat, m'am uitat pe urma ei și am rămas ametit, rězimat de-un arbore. Imi furase sufletul și nu mai aveam puterea să mă țin în picioare... și musicile cântau împrejurul meu, vėzduhul se lăgăna de bucurie, hora mare se întindea la drépta, frunzișul par-că creșcea și florii mi-se părea că se lasă din ceri.

Se înserase de-a binele. Am pornit spre casă, călăuziți de luna, pe care de mult n'am mai vădut-o așa de frumoșă.

Z.

ULTIME SCIRI.

Sofia, 11 Maiu. Organul oficioș al cabinetului bulgar „*Narodni Prav*“ cere intrarea Bulgariei în răboi. „*față de mormintele în cari zac eroii pentru libertate*“. Articolul a produs o mare senzație.

Constantinopol 11 Maiu. Opt torpilore turcesci au primit ordin de a observa, la costa mării Negre, mișcările Bulgarilor.

Agram, 11 Maiu. În Brod, Susa, Cirkvenita și alte localități croate, s'au întimplat mari demonstrațiuni cu caracter anti-maghiar.

Belgrad, 12 Maiu. Orașul Monastir e ca mort. Nici un om nu îndrăsnesc să iese pe stradă. Prăvăliile sunt închise.

POSTA REDACȚIUNELI.

Cizeriu — Versurile trimise nu le putem publica.

Abrud. — „*Reflexiunilor*“ menite pentru țiar nu le putem da loc, fiind-că cetitorii noștri nu cunosc ce s'a publicat mai înainte în afacerea despre care scrieți.

Betlean. — Nu mai putem da loc la polemice pur personale.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 8 Maiu 1903

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram
Grâu Bănățenesc	80	8.10
Grâu dela Tisa	80	7.95
Grâu de Pesta	80	8.10
Grâu de Alba regală	80	—
Grâu de Băcska	80	—
Grâu unguresc de nord	80	—
Grâu românesc	80	—

Săminte vechi ori nouă	Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram
Sécara		70-72	6.80
Orz.	nutreț.	60-62	6.15
Orz.	de rachiu	62-64	5.90
Orz.	de bere	64-66	5.70
Ovės		—	—
Cucuruz	bănățen.	75	—
Cucuruz	alt soi	73	—
Cucuruz	"	—	—
Hirișcă	"	—	—

Produce div.	Soiul	Cursul
Săm. de trifoiu	Luțernă ungar.	45.—
"	" transilvană	55.—
"	" bănățenă	—
"	" roșie	64.—
Olei de rapiță	rafinat dublu	—
Olei de in		—
Însore de porc	dela Pesta	77.—
"	dela țără	77.50
Slănină	svântată	65.—
Prune	din Bosnia	11.50
Licotar	Slavon și Serbia	15.50
"	din Serbia în s.	11.50
Nucș	slavon nou	12.50
Gogoși	sărbesc	—
"	din Ungaria	—
Miere	unguresc	—
"	sărbesc	—
Ceră	brut	—
Spirt	Drojdițe de s.	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Maiu n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.30
Renta de corone ung. 4%	99.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	92.05
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.10

Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	213.50
Bonuri rurale croate-slavone	157.25
Impr. ung. cu premii	100.70
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	100.50
Renta de argint austriac	121.20
Renta de hărtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.40
Losuri din 1860.	154.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.30
Acții de-ale Băncei ung. de credit	727.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	669.50
Napoleonori	117.06
Mărci imperiale germane	239.75
London vista	95.22 1/2
Rente de corone austr. 4%	95.30
Note italiene	—

Cursul losurilor private

din 7 Maiu 1903.

	cump.	vând.
Basilica	19	20
Credit	433	442
Clary 40 fl. m.	170	174
Navig pe Dunăre.	84.25	88.25
Insbruck	74	78
Krakau	70	75
Laibach	174	180
Buda	175	177
Paftya	64.90	55.90
Crucea roșie austriacă	27	28
" " ung.	68	72
" " ital.	287	288.90
Rudolf	75	79
Salm	270	320
St. Genois	—	—
Stanislau	441	445
Tranșine 4 1/2% 100 m. c.	54	57
" 4% 50	71	77
Waldstein	37	40
Banca h. ung. 3%	—	—

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Maiu n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vând.	18.94
Argint român.	18.70	"	18.80

Napoleon d'or.	19.—	"	19.04
Galben	11.20	"	11.30
Ruble Rusesce	—	"	—
Mărci germane	116.80	"	111.08
Lire turcesce	21.20	"	—
Soris fonc. Albina 5%	101.—	"	101.—

Bursa de București

din 8 Maiu 1903.

Valori	Do. bândă	Scad. cup.	Cu banii gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	93.3/4
" " Impr. 1892	5	Jan.-Iul.	99.1/2
" " din 1893	5	"	99.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	6	Apr.-Oct.	87.1/4
" " Impr. de 32 1/2 mil.	4	"	87.1/4
" " Impr. de 50 mil.	4	"	87.1/4
" " Impr. de 274 m. 1890	4	"	88.
" " Impr. de 15 m. 1891	4	"	87.3/4
" " Im de 120 mil. 1894	4	"	87.3/4
" " Imor de 90 mil. 1896	4	"	86.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6	Mai-Nov.	86.—
" Casei Pensiuinor fr. 300	10	"	—
" comunei București 1883	5%	Jan.-Iul.	—
" " " din 1884	5	Mai-Nov.	—
" " " din 1884	5	Jan.-Iul.	—
" " " din 1890	5	Mai-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5	Jan.-Iul.	101.3/4
Scris. fonciare rurale din 1890	4	"	89.1/2
" " urbane Bucuresc	5	"	89.1/2
" " Iași	5	"	81.3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6	"	83.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	50.	150 v.	—
Banca Națională. ult. iv. 86.—	500	intr. v.	2800
Banca agricolă.	500	intr. v.	2800
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	230.
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	"	97.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	"	390.—
Soc. rom. de hărtie ult. div. 15 l.	250	"	390.—
Soc. rom. de constr. ult. 10	100	"	—
"Patria" Soc. de asig. u. d. o.	100	"	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. o.	200	"	—
" " 2 em. u. d. o.	1000	"	—
Soc. de fur. milit. u. d. 60 l.	1000	"	—
"Bistrița" soc. p. f. hărtii 50 l.	1000	"	—
Societ. p. constr. de Tramays	200	"	—
20 franci aur	—	"	—
Fabricile Unite de gaze.	12	"	—

Scompturi:

Banca n. a. Rom.	5%	Paris	3%
Avan-uri pe efecte	6	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	5%
Casa de depuneri	5 1/2	Belgia	3
London	3%	Elveția	3 1/2
Viena	3 1/2		

Nr. 6698—1903.

Licitatiune cu oferte.

Canalul suprateren pentru scurgerea apei din Strada Agrișor din Blumena trebuie făcut de nou din beton bătut în o lungime de 145.50 mtr. cu spese preliminate de oficiul edil orașenesc cu 1824 cor. 57 fl.

Pentru darea în întreprindere a acestei lucrări, la 25 Maiu 1903, la 10 ore a. m. se va ține licitațiune cu oferte la magistrat (Senat mag. O. Alesius), până în care termin, tot acolo, se pot lua în vedere și condițiunile de ofert și de contract pe timpul orelor de oficiu, înainte de amăzi dela 8—12 ore.

Ofertele provădute cu timbru de una coronă și sigilate, sunt a se prezenta la magistratul orașenesc până la 25 Maiu 1903 la 10 ore a. m., în acestea trebuie să se cuprindă declarațiunea, că oferentului îi sunt cunoscute condițiunile de ofert și de contract și că se supune acelor necondiționat, precum și prețul cel cere scris în cifre și în litere.

Mai departe ofertul trebuie a se provedea cu 5% vadiu dela suma pretinsă, érá vadiul se constea séu din bani gata, séu depuneră la cassa de păstrare, la „Albina“, „Banca națională“ societate pe acții, hărtii de stat, séu obligațiuni de credit fonc.

Licitantele obligat cu facerea canalului, pentru apunerea cautiunei de garanță, are a-și întregi vadiu dela suma ofertată, dér această numai după sosirea aprobării licitațiunei cu oferte.

Brassó, 2 Maiu 1903.

1-1, (963) Magistratul orașesc

LOSURI DE CLASĂ UNGARE

Mai multe câștiguri principale sau făcut cu losurile cumpărate dela noi. CUMPERĂTORI DE LOSURI dela noi li se oferă în totă privința DEPLINĂ SIGURANȚĂ.

Tragerea deja în 22 și 23 Maiu.

Prețurile losurilor originale classa I: Los întreg 12 cor. Jumătate 6 cor. Un sfert 3 cor. O optimă 1 cor. 50 fl. În 6 trageri ce vor urma din 110.000 losuri, 55.000 se vor trage prin urmare jumătate cu suma de

14 milioane și 459,000 corone în bani gata în favorul detentorilor de losuri.

NATIONALE WECHSELSTUBEN-ACTIEN-GESELLSCHAFT, BUDAPEST, Giselaplatz 1 (Palais Haas.)

In Brașov și împrejurime am plătit până acuma patru câștiguri mari și mulțime mici.

Achitarea exactă a câștigurilor o facem — și înainte de scadența fără provision. Liste oficiale de tragere trimitem prompt. La fie-care los alăturăm planul.

Comandele ne rugăm să ni-se înainteze imediat. de-ore-ce reșervele noastre în curând vor fi epuizate.

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA). Depozitul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

LOSURI DE CLASĂ

la Loteria XII-a în condițiuni originale.

Losurile vândute prin noi au făcut până acuma câștigurile principale de:

100,000 80,000 50,000 25,000 Corone, și afară de aceste încă circa: dece milioane în total!

Serviciu prompt!

In cas de câștig se păstrează cea mai mare discrețiune!

Prețurile losurilor:

Los întreg, jumătate los, sfert de los, optime de los.
12 corone 6 corone 3 corone 1.50 corone.

Tragerea în 22 și 23 Maiu st. nou 1903.

IACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită, BRAȘOV.

Cea mai mare colectură principală din Transilvania.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

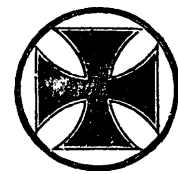
„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

Cruce séu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e cruce lui Volta. Nu e mijloc secret. Vindecă și inviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării. că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgăriuri de inimă, asmă, anșul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poței de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, însămnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, ca-1 la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii. cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și or-cine póte examina aceste a'estate. Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co funde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât în Gormanía cât și în Austro-Ungaris a fost oficiis oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă cuosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fórté slabă.

Expediție din centru și locul de vândare pentru țără și streinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VAOÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.**